

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 230 | Tarih 11-17 Kasım

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 8 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

11 Kasım: Sürgündeki işadamı Akın İpek'in annesi 78 yaşındaki Melek İpek, Gülen hareketi ile bağlantılı olduğu iddiasıyla altı yıl hapis cezasını çekmek üzere Ankara'da [tutuklandı](#). Ailesi, Türkiye'nin muhaliflere karşı "aile cezası" uyguladığı suçlamalarının ortasında, erkek kardeşinin 79 yıl hapis cezası da dahil olmak üzere mal varlıklarına el konulması ve hapsedilmeye karşı karşıya kaldı.

14 Kasım: Türk polisi Çanakkale ilinde Gülen hareketi ile bağlantılı oldukları iddiasıyla 5 kişiyi [gözetim altına aldı](#).

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

14 Kasım: Bingöl'de hakkında gözaltı kararı bulunan Sinan Çıtak'ın gözetim altına alınırken kaçmaya çalıştığı iddiasıyla polis tarafından [yurularak](#) öldürüldüğü bildirildi.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınmadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

15 Kasım: İçişleri Bakanlığı'nın CHP'li ve DEM'li belediyelere kayyum atamasını protesto etmek amacıyla düzenlenen gösterilerde gözaltına alınan 358 kişiden 37'si [tutuklandı](#).

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

11 Kasım: Türkiye'nin en ünlü moda tasarımcılarından biri olan ve Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı açık bir şekilde eleştiren Barbaros Şansal, 2019 yılında bir YouTube şovu sırasında Türk hükümetini eleştiren yorumları nedeniyle İstanbul'da kısa bir süre [gözetim altına](#) alındı.

13 Kasım: Türkiye'de basın özgürlüğü 2024 yılının 3. çeyreğinde 81 gazetecinin kovuşturmaya uğraması, 17 gazetecinin gözetim altına alınması, sansür önlemlerinin artması ve bağımsız medyaya yönelik baskıların devam etmesiyle aşınmaya [devam](#) etti.

SEYAHAT ÖZGÜRLÜĞÜ

12 Kasım Van Valiliği 12-21 Kasım tarihleri arasında 10 gün süreyle protesto, yürüyüş, açık veya kapalı yer

toplantısı, basın açıklaması, oturma eylemi, anket, çadır kurma, stant açma, imza kampanyası, el ilanı veya broşür dağıtma gibi etkinliklerin yasaklandığını [duyurdu](#). Yasak ayrıca bu etkinliklere katılması muhtemel görülen kişilerin giriş ve çıkışlarını da kısıtlıyor.

14 Kasım: Mardin ve Batman Valilikleri 14-24 Kasım tarihleri arasında 10 gün süreyle her türlü açık hava toplantısı, miting, yürüyüş, basın açıklaması, açlık grevi, oturma eylemi, çadır kurma, drone kullanma, anket yapma, bildiri veya broşür dağıtma ve afiş asma gibi etkinliklerin yasaklandığını [duyurdu](#). Yasak, bu faaliyetlere katılması muhtemel görülen kişilerin giriş ve çıkışlarını da kısıtlıyor.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

12 Kasım İstanbul'un Esenyurt ilçesinin görevden alınan belediye başkanı Ahmet Özer, 30 Ekim 2024 tarihinde tutuklanmasının ardından İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 'terörizmi finanse etmek' suçlamasıyla yeni bir soruşturmayla [karşı karşıya](#).

14 Kasım: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Temmuz 2016'daki başarısız darbe girişiminin ardından gözaltına alınmalarının 'makul şüphe' bulunmaması nedeniyle 'hukuka aykırı' olduğuna hükmederek Türkiye'nin 468 kişiye tazminat ödemesine [karar](#) verdi.

16 Kasım: Türk hükümeti, aralarında Kürt yanlısı Halkların Demokrasi ve Eşitlik Partisi'nden (DEM Parti) Cengiz Çandar, Sabahat Erdoğan Sarıtaş ve Salihe Aydeniz, milliyetçi muhalefet İYİ Parti'den Burak Akburak ve bağımsız milletvekili Yüksel Arslan'ın da bulunduğu beş muhalefet milletvekilinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasını [talep etti](#).

CEZAEVİ KOŞULLARI

13 Kasım: Raporlar, Antalya S Tipi Cezaevi'nde, "iyi hal" değerlendirmelerindeki olumlu etkisine rağmen sosyal ve sportif faaliyetlerin engellenmesi ve tahliyelerin gecikmesine yol açması da dahil olmak üzere hak ihlallerini [ortaya koydu](#). Mahkumlar 7/24 kapalı tutulmakta, cezaevi müdürünün tehditlerine maruz kalmakta, basılı materyallere kısıtlamalar getirilmekte ve şikayetleri nedeniyle disiplin cezalarına çarptırılmaktadır.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

11 Kasım: İstanbul Sirkeci tren istasyonunda bir güvenlik görevlisi bir yolcuyu [vurarak yaraladı](#) ve olayla ilgili soruşturma başlatıldı.

12 Kasım: Suruç Cumhuriyet Başsavcılığı Suruç Cumhuriyet Başsavcılığı, 64 yaşındaki Adle Samur'un 2 Mart 2023'te gözaltında maruz kaldığı işkence ve kötü muamele, 5 Mart 2024'te Urfa 2 No'lu T Tipi Cezaevi'nde maruz kaldığı çıplak arama iddiasıyla ilgili polisler hakkında yapılan suç duyurusu hakkında, görevi kötüye kullanma ve işkence suçlarını işlediğine dair somut delil bulunmadığını belirterek kovuşturmayla yer olmadığına [karar verdi](#).

14 Kasım: İtalyan İnsan Hakları Federasyonu (FIDU) tarafından kısa süre önce yayınlanan bir [raporda](#), Türkiye'de devam eden yüksek profilli bir davada kız çocuklarına yönelik muameleye ilişkin endişeler dile getirilmiş ve başta terörle mücadele yasalarının uygulanması olmak üzere ülkenin yargı uygulamaları eleştirilmiştir.